

КОНГРЕС УХВАЛЯЄ ЗБІЛЬШЕННЯ ФЛОТИ

ВАШИНГТОН. — Палата послів конгресу ухвалила проект закону про збільшення американської військової флотії.

На основі цього проекту флотія збільшиться на 70%. Вона дістане 200 нових військових кораблів коштом 4 білліонів доларів.

По ухваленні цього закону конгрес розіхався на короткі вакації, щоби зібратися дня 1. липня, себто по конвенції Республіканської Партії.

ОПОЗИЦІЯ ПРОТИ РЕПУБЛІКАНЦІВ У КАБІНЕТІ ЗРОСТАЄ.

ВАШИНГТОН. — Сенатський комітет для морських справ відій не підтвердить номінації полковника Накса на секретаря флотії в кабінеті президента Рузвельта, як це видно з великої опозиції проти номінації серед членів комітету.

Провідники партії більшості в конгресі, однак, заповідають, що повна палата певно номінацію потвердить.

ВАШИНГТОН ОБІЩУЄ ПІВДЕННІЙ АМЕРИЦІ ДОПОМОГУ.

МОНТЕВІДЕО (Уругвай). — Едвін Вилсон, представник уряду Злучених Держав в Уругваї, заявив публічно, що його уряд дасть кожній американській республіці допомогу в її боротьбі проти зазісання чужинців на економічну й політичну свободу американських республік.

Уругвайський суд засудив редактора однієї італійської газети на 20 місяців в'язниці за порушення уругвайського пресового закону.

УРЯД ЗА ПРИСКРОЄННЯ ПРОГРАМИ ЗБРОЄННЯ.

ВАШИНГТОН. — Близькі дорадники президента Рузвельта викінчують приготування законодавства, потрібного для розвинення програми озброєння Америки, що має коштувати 6 білліонів доларів. Президент Рузвельт викінчить свої плани за той час, як конгрес буде на коротких вакаціях.

ЗА ВИШКІЛ РОБІТНИКІВ ДЛЯ ОБОРОНИ КРАЮ.

ВАШИНГТОН. — Дорадна комісія краєвої оборони виробила між іншим план приготування робітництва для краєвої оборони.

За цим планом уряд мав би завести для робітників відповідні курси, що есентуально мали би захопити півтора мільона осіб.

АМЕРИКА МОЖЕ ВИРАБЛЯТИ НАЙБІЛЬШЕ ЛІТАКІВ.

НЮ ЙОРК. — Союз продуцентів літаків видав з приводу своєї конвенції річник, у котрому говориться, що Америка могла би обняти провід у продукції літаків.

Річник каже, що лише сильна повітряна флотія здержить європейських ворогів проти посятання на Америку.

ЗА СПІЛЬНУ ЗАГРАНИЧНУ ПОЛІТИКУ ОБОХ ПАРТІЙ.

ФІЛДЕЛЬФІЯ. — Ньюйорський посадинок Ля Гвардія виступив за закликом до конвенції Республіканської Партії видати з Демократичною Партією спільну програму в заграничних справах.

Мовляв, у цей спосіб Америка замаркує спільний фронт проти диктаторів.

ПОЧИНАЮТЬ ВИКИДАТИ ТАТАЛІТАРНИХ СИМПАТИКІВ З ДОПОМОГОВИХ РОБІТ.

НЮ ЙОРК. — Бюро допомогових робіт почало усувати з своїх робіт прихильників нацизму й комунізму.

Показуються при тому труднощі, бо багатьох з них, головню комуністів, записалось в партійних списках прибраними йменами.

АМЕРИКАНСЬКІ РЕПУБЛІКИ ЗА ЕКОНОМІЧНУ КОНФЕРЕНЦІЮ.

ВАШИНГТОН. — Секретар стейту Гол подав до публічного відома, що всі двадцять республік латинської Америки згодились на запросини Злучених Держав взяти участь у конференції для розгляду політичних і економічних питань, що виринають внаслідок подій в Європі.

Бразилія робить заходи, щоби конференція відбулася в неї.

Адольф Берл, асистент Гол, заявив на зборах Інституту для Публічних Справ у Шарлотсвилі, що між іншими планами конференція американських республік буде розглядати проект змагатиновання надвизки плодів аж до часу, поки Європа зможе за них заплатити.

ЛІТАКИ ДАЛІ ЛІТАЮТЬ ДО ЄВРОПИ.

НЮ ЙОРК. — З Летнища Ля Гвардії на Лонг Айленді вилетів у суботу великий літак Енкі Клипер у дорогу понад Атлантику до Лізбона.

Мав він на собі 56 пасажирів, між іншими Люїса Ренольта, відомого французького фабриканта автомобілів.

НІМЦІ ВИМАГАЮТЬ ЦІЛКОВИТОЇ ЗДАЧІ Й ДЕМОБІЛІЗАЦІЇ ФРАНЦІЇ

ЛОНДОН. — Головні вимоги німецько-французького примиря такі: демобілізація й обеззброєння французької армії, здача французької флотії з тим, що вона не буде вжита проти Великої Британії, окупація Німеччиною більшої частини Франції, головню цілого західного побережжя з усіма пристанями, здача всієї артилерії, літаків, повзів і муніції та звільнення усіх німецьких полонених з тим, що французькі полонені будуть задержані аж до закінчення війни. Далі французи мають передати в німецькі руки усі засоби комунікації, в першу чергу залізницю, а далі радіові станції й т. п.

ЩО БУДЕ З ФРАНЦУЗЬКИМИ КОЛЬОНІЯМИ?

ЛОНДОН. — Отсе є те питання, яке дуже цікавить англійців. Але покищо ще не знати, які є німецькі пляни щодо цього. Тільки знати, що частина французької флотії призначена для охорони французьких кольоній.

ЗА ДВА ТИЖНІ ПОЧНЕТЬСЯ РЕЄСТРАЦІЯ НЕ-ГРОМАДЯН

ВАШИНГТОН. — Департамент справедливості подав до публічного відома, що за два тижні почне переводити в життя закон про реєстрацію чужинців. За обчисленнями цього департаменту в Злучених Державах є тепер коло півверта мільона ненатуралізованих мешканців.

Реєстраційну карту й відтиски пальців кожного чужинця вивестись до центрального бюро федеральної інвестиції при департаменті справедливості, де вже тепер є коло 10 мільонів подібних рекордів.

Чужинець, що зареєструється, буде обов'язаний подати до 5 днів урядові вістку про кожну зміну своєї адреси.

ХТО НЕ БУДЕ СТІЛЯТИ В ДЕНЬ НЕЗАЛЕЖНОСТІ, БУДЕ ПАТРІОТОМ

НЮ ЙОРК. — Досі стрілянина з нагоди Дня Незалежності, тобто 4. липня, вважалася признакою патріотизму. Аж ось Краєве Товариство для Запобігання Сліпоті винайшло протилежну засаду: Хто не буде стріляти в День Незалежності, той буде патріотом. В день 4. липня буває тільки нещасливих випадків внаслідок стрілянини штучними вогнями, що мало який ворог нароби́ть тільки шкоди нації, що саме вони стрілянина. Тому справедливо сказано, що буде доказом американського патріотизму заперестати пускати штучні вогні в дні 4. липня.

ХОТЯТЬ СКАСУВАТИ ШКІЛЬНІ ІСПИТИ

А. Б. Росс, голова департаменту освіти з Реджайни (Канада), говорив до студентів нормального школи про новий розклад науки на 1940-41. Його бажанням є, щоб кінцеві іспити були скасовані, та щоб діти не мали задач до дому щонайменше до шестого ступня. Він пригадував студентам, що обов'язком учителя є піддержувати демократію й демократичні ідеали.

РОБІТНИЧІ ЮНІ ВИВІШУЮТЬ КАРТОНИ ПРОТИ П'ЯТОЇ КОЛОННИ

НЮ ЙОРК. — Більш ніж 1,000 стейтових та краєвих робітничих організацій, за спонукую. Американської Федерації Праці, почали роздавати своїм членам та відділам висвіски на твердому папері із зазивом поборювати п'яту колону. На картоні поміщено невідразний малюнок чоловіка, а під ним підпис: „Хто це, отой чоловік? Потім іде таке пояснення: „Виглядає як американець. Взирається, як американець. Говорить тією самою мовою, що американці, а зате ненавидить американську демократію і каже, що вона засуджена на загибіль. Він ненавидить американські робітничі юнії, бо вони є символом демократії в практиці. Він нетодує на увсячені волності американського народу. Він поширює релігійну ненависть серед протестантів, католиків та жидів, щоб знищити нашу демократичну єдність. Він напів признає американський прапор, а цілою силою приляг до чужого прапору. Він наслідкує своїх нацистських лівів, уживаючи антисемітизму як заслони для зради Америки. Він лише чекає дня, коли чужа держава перейме уряд Америки і замість слів

ЧОТИРИ МІЛІОНИ ЛЮДЕЙ ВІДВІДАЛО ВЖЕ СВІТОВУ ВИСТАВУ

НЮ ЙОРК. — У неділю на світовій виставі в Нью Йорку привитано 4-мільонового відвідувача цієї вистави. Був це знову добрий день для вистави.

На виставі відбулися церемонії фінські й норвезькі.

ПЛАКАВ, ЯК ПІДПИСАВ

БЕРЛІН. — Один з французьких генералів, що підписував німецько-французьке примиря, обтирає по підписанню сльози, не могучи здержати себе від вияву болю.

ПЕРЕРВАНО ДИПЛОМАТИЧНІ ЗВ'ЯЗКИ

БОРДО. — Сейчас по підписанню німецько-французького примиря покинув Бордо, місце осідку французького уряду, британський посол, а тим самим дипломатичні зв'язки між Францією й Англією зістали перервані.

„Боже, хорони Америку” заведе клич „Слава Гітлерові”. „Отже хто ця людина?” — „Це член п'ятої колонії. Не вірте йому!”

ІТАЛІЯ В КЛОПОТІ ЩОДО ЗАМИРЕННЯ З ФРАНЦІЄЮ

РИМ. — Народи в справі французько-італійського примиря відбуваються без того церемоніялу, що був захований в Комп'єні. А тим самим нема нічого такого, що моглоб дотикати французів з формального боку. Зате є перешкода, яка затягає справу. А нею проголошені в Лондоні заяви, що французькі кольонії будуть вести далі війну. Це комплікує справу наладнання відносин на Середземному морі й в Африці, чим Італія найбільш заінтересована. З другого боку Італія хотілаб чимськорше підписати примиря, бо від цього залежить припинення війни з Францією теж і з боку Німеччини. Так є, що війна має бути припинена по упливі 6 годин по підписанню Французько-італійського примиря.

АНГЛІЯ НЕ ЗАДОВОЛЕНА З ФРАНЦІЇ

ЛОНДОН. — Англійський уряд не хоче визнавати примиря Франції з Німеччиною. Бритійський прем'єр Чорчіл вівзав французький народ через радіо, щоб не слухав свого уряду, а продовжав війну. Так є, що Англія признає тепер французький Народний Комітет, що сформувався в Англії, а на чолі якого стоїть французький генерал Шарль де Голь, що був передше французьким віцеміністром війни.

ПЕТЕН ПРОТИ ЧОРЧІЛА

БОРДО (Франція). — У відповіді на радіову промову британського прем'єра Чорчіла, відповів через радіо французький прем'єр, 84-літній генерал Петен. Він заявив, що Чорчіл може бути тільки суддею для свого народу і свого краю і рішати, що їм найліпше робити, а не для Франції. Запротестувавши проти вмішування Чорчіла в французькі справи в такий спосіб, щоб відноситись до французького народу понад голови його уряду, Петен підкреслює, що Франція далі може з честю діяти і рішати. Французька армія, казав Петен, боролася хоробро, французький прапор є несплямлений. Франція пролила кров в такий спосіб, що мусить зеднати для себе повагу в цілому світі. Ніщо не знищить Франції, казав Петен, коли діти Франції будуть відноситись до неї з давньою любов'ю і поштовом. Часами град знищить працю селянина на полі, та селянин не піддається, а далі працює коло того самого поля, бо має віру в кращу будучину. Таке є тепер з Францією. Її будучність, кінчив Петен, є в руках французів: в руках їх відваги й витривалості.

ПОКАРАНО ЯК БУНТІВНИКА

БОРДО. — Французький уряд позбавив ген. де Голя військової ранги і заявив, що при найближчій нагоді він буде поставлений під военний суд за те, що не вернув до Франції як йому приказано, та назначив себе в Англії провідником Франції, визнаючи звідтам французький наряд до дальшої боротьби з Гітлером.

ХТО Є ГЕН. ГОЛЬ?

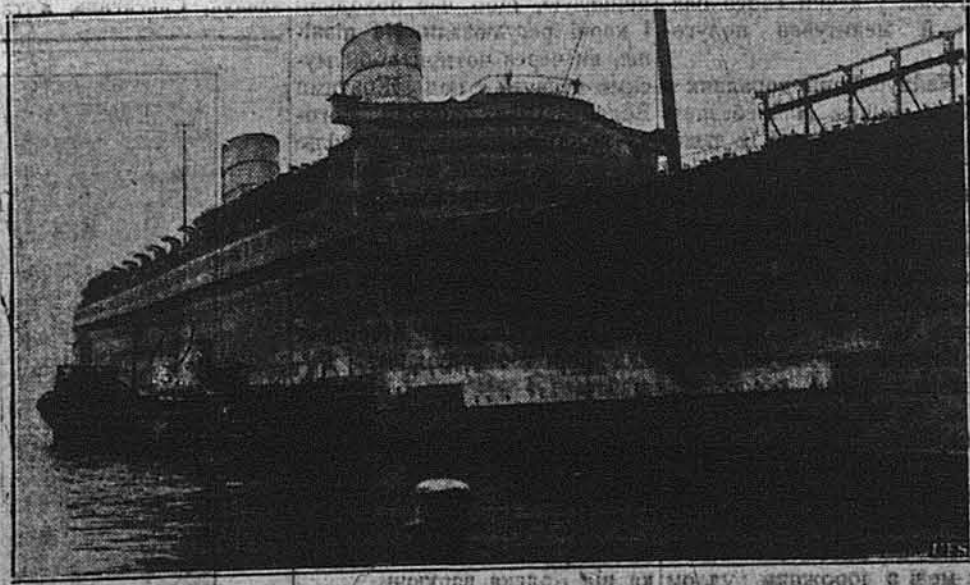
БОРДО. — Перебуваючий в Лондоні французький генерал де Голь має бути тим, що вже давно доматився створення в Франції 11 панцирних дивізій. Та на нього звернули увагу доперва тоді, коли побачили, чого доконує німецька армія з своїми механізованими частинами в часі своєї „блискавичної війни”.

ТАБУ ПРО ГІТЛЕРА І УКРАЇНУ.

ЛОНДОН. — Ж. Табуї, відома французька журналістка, що часто заповідає, що станеться у світі, пише, що Німеччина розгромить Англію в дуже скорому темпі. Потім, каже вона, Гітлер піде проти Советів і забере Україну й Баку. Десь коло Різдва буде існувати вже „Німецька Європа” з такими воєдствами як Франція, Бельгія й т. п.

ТРЕБА БУДЕ ДОВГО ЖДАТИ НА ПРАВДУ.

БОРДО. — Американські кореспонденти пишуть, що буквально ніхто не знає цілої правди про те, що є властивою причиною трагедії Франції. Можливо, що колись, десь за кілька років, світ довідається частину правди, а можливо, що вона ніколи не буде виявлена. Одно певне, кажуть кореспонденти, що ту правду постійно затаювано, як в часі мира, так і війни. Ось тим дається пояснити, що французький наряд годовано фальшивими надіями. Навіть ще тепер є такі французи, що говорять, що можна ставити Німеччині далі опір, як на суші так і на морі. І певним є те, кажуть кореспонденти, що коли станеться таке, що не буде можна довше закривати правди, то, як вона буде виявлена, не буде страшним ударом для французьких народніх мас, бо вони не будуть приготувані таке почути. Однак це є певне, що французька армія виконала все, що можна було від неї надіятись. Але так є, що минулого вересня не можна було зачинати атакувати Лінію Зігфріда, бо не було досить військового матеріалу. Є певне огірчення, що Англія не дала такої допомоги, яку повинна була дати. Маршал Петен виразив у промові через радіо, що британська допомога ніколи не вносила більше як 10 дивізій.

Як англійський корабель „Квін Елізабет” став набирати в Нью Йорку нафти, пішли чутки, що він має вийти кудись у дорогу. Покищо він ще цього не зробив.

"SVOBODA" (UKRAINIAN DAILY)

FOUNDED 1893

Ukrainian newspaper published daily except Sundays and holidays by the Ukrainian Press and Book Company, Inc. at 81-83 Grand Street, Jersey City, N. J.

Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J. on March 30, 1911 under the Act of March 8, 1879.

Accepted for mailing at special rate of postage provided for in Section 1103 of the Act of October 3, 1917 authorized July 31, 1918.

ПЕРЕДПЛАТА:		SUBSCRIPTION RATES:	
Поодинокі числа три центи.		Three cents a copy	
На рік	\$6.00	One year	\$6.00
На пів року	\$3.25	Six months	\$3.25
На три місяці	\$1.75	Three months	\$1.75
Число з суботи (з англійською частиною):		Saturday's Issue (with Ukrainian Weekly):	
На рік	\$2.00	One year	\$2.00
На пів року	\$1.25	Six months	\$1.25
В Джерсі Сіті і Заграниці:		Foreign and Jersey City Rates:	
На рік	\$9.00	One year	\$9.00
На пів року	\$4.75	Six months	\$4.75
На три місяці	\$2.50	Three months	\$2.50

За оголошення редакція не відповідає.

3 Канади належить посылати гроші лише на т. зв. Foreign Money Order.

За кожну зміну адреси платиться 10 центів.

Адреса: "SVOBODA", P. O. Box 346, JERSEY CITY, N. J.

ХТО БУДЕ ПОТРІБНИЙ?

В одній з імігрантських газет вчитали ми, що українська справа добігає до щасливого кінця. Це не значить, що от завтра, чи після завтра, вже буде вільна Україна. Але вона може бути... В те ми всі віримо. І до того змагаємо. Тому і розумним є той підхід до справи, коли звертається увагу тим усім українським силам, що розкинені по всьому світі, щоб думали вже тепер про те, що буде з ними, коли прийде той час, коли буде можна вертати в Україну. Над тим треба застановлятися і нам в Америці. А в першу чергу треба застановлятися тим молодим силам, що недавно прибули до Америки, та що зв'язані з Україною далеко тісніше ніж ті, що вже тут живуть десятиками літ, що мають родини і ледви чи повернулися на рідну землю, щоб там постійно жити. Бо про тих, що тут роджені й виховані, вже й не говоримо, хоч по суті й для них важне те, на що хотіли ми звернути увагу.

Не знаємо, чи справді буде можливість виїхати звідси в Україну і там працювати. Не знаємо, що станеться з Україною, коли навіть провалиться більшовицька влада. Себто не знаємо, які там люди придуть до влади, з якими переконаннями і якими ідеями. Можемо припускати різне, кожний по своєму. І то є все, що можна про це сказати. Але одно певне й безсумнівне, що Україна потребуватиме багато, дуже багато солідних, чесних, фахових робітників. І то на кожній ділянці. Такі люди, що матимуть у руках якийсь фах, який добре опанують, можуть бути певні, що вони будуть в Україні людьми пожаданими. Політичні, високі, відповідальні місця може позабирати «партиї», себто люди з тої партії, яка відіграє головну роль при відновленні державності України. Але на десятки тисяч місць треба буде людей з певною фаховою освітою і практикою. Треба буде їх в урядах, торгівлі й ремеслі. Треба буде їх і в фабриках. Ось тому, коли хто говорить про ідеїну службу Україні, коли хто мріє про поворот в Україну, щоб там працювати, хай тепер добре подумає про те, до чого він спосібний. Бо як не має фаху, то хай знає, що таких буде сотні тисяч там на рідній землі. Це природне, бо вони не мали нагоди набутися фаховою освітою, чогось не навчилися, чогось не знали. А пам'ятаймо, що «політиканство» — це не знання! І це не такий «фах», на який ждатиме рідний край, коли стане вільним.

Але й без того нам треба, щоб в Америці наші люди, зокрема молоді, вибивалися вгору. Старе покоління доставило Америці так багато «чорноробів», що тепер уже не повинно бути місця для некваліфікованого робітника з молодого українського покоління. Для старого покоління було на це виправдання. Для молодого — його нема. І нема його з того боку, коли думати про те, що й Україна потребуватиме здорових, молодих, фахових сил.

ГУБЕР ПРО ДИКТАТУРУ

В Злучених Державах зачинають люди пригадуватися над суспільно-економічною будучистю краю, при чому дехто попадає в розпуку й проповідь кінечність заведення диктатури. Дехто навіть каже отверто, що то президент Рузвельт своєю політикою Нового Розділу («New Deal») підготував диктатуру такий визначний репрети Рузвельта між іншим републиканська партія. Тому важно знати, що пише про диктатуру такий визначний републиканець як бувший президент Герберт Гувер у липневій виданні журналу «Ді Америкен Меркюрі». А підносить він такі думки:

В Німеччині загальне населення зневірився в можливість розв'язки економічних труднощів демократичним ладом правління. Німці почали думати, що лише якась диктатура зможе принести їм економічний добробут. Таке саме було в інших краях, де заведено диктатуру. Безробіття було хронічне. Інфляція й девальюація гроша знищили людські ошадності. Життєва стопа падала. Загал почав жити в нужді. Уряди рятували край новими позичками, бо податків не було як уже накладати, а через те підкопували кредит держави. Нужда підкопувала життєздатність населення, молодь страждала надто дістати яесь заняття, або вибитися наверх працею. Вікни вибухали розрухи і їх треба було здавлювати. Робітники почали займати фабрики в своє посідання, продукцію припинено... Серед такого хаосу почали підноситися голоси: «Дайте нам диктатора, щоб повернув лад!»

Прийшов диктатор і завів лад в економічній ділянці. Люди дістали роботу, підприємці перестали страхатися бунту, але хотіли утримувати продуктивну працю. Поодинокі групи почали домагатися обмеження свободи преси на те, щоб переворотові елементи знову не почали проповідувати розривів та поновної ненависті класи до класи. Отже прийшла реґіментация преси: Пиши, як наказує диктатура. Згодом люди до цього привикли. Після знесення свободи преси прийшло обмеження політичної та громадянської свободи одиниць. Повстала тоталітарна система правління, в якій нема місця на виміну думок. Демократія щезла.

Пощо я про це тепер згадую? Таке ставити собі питання Гувер. І відповідає: «Тому, що й в Америці збуваються події, які вказують на перед-

В ЧОМУ ТРАГЕДІЯ ФРАНЦІЇ

„Програ може бути нашим спасенням. Побіда, як в 1918 році, впровадилаб нас може знову на шлях давніших помилок”.

Такі слова висказав 84-літній прем'єр Франції, маршал Генрі Петен, у радіовій промові до французької нації. Він отверто сказав, чому Франція паде. Ось тверді та суворі слова, що впали на адресу французів:

„Від нашої побіди (двадцять два роки назад) дух вселого життя запанував над духом пожертвования. Ми думали все більше про свої особисті вигоди; нашим кличем було уникати невідгод та зусиль. І тому ми нині стоїмо в обличчі катастрофи”.

В тому самому часі губернатор французького Тунісу, Марсел Б. Пейрутон, заявив таке: „Наші жовніри платять своєю кров'ю за короткозорість та фальшиві наставлення минулого”.

Нема, здається, потреби, аж надто довго розводитися над тими словами що так трагічно характеризують упадок Франції. Вони надто ярко кидують осуд на режим, що позірно був демократією, а фактично опірався на опортунізм — вигід. Такі справи, що відносились до „бути-чи-не-бути народів”, зводжено до гарних промов. Коли дана фракція в парламенті змогла переконати другу, це називалося вигранням справи, дарма, що від слів до діл, було дуже далеко.

Партійні спори — трагедія Франції.

Американські кореспонденти, не зважаючи на гостру цензуру, доносять, що навіть тепер, в обличчі національної катастрофи, партійні пристрасті в Франції не втихають. На одній нараді міністрів, де ген. Вейган засував безвиглядність

як таку, що веде до економічного фашизму”.

Не зважаючи на те, Гувер думає, що в Америці нема ще причини до розпуки. Нема що думати про поразку та про занепад громадянських вольностей. Населення має силу послугуватися новими винаходами, а це принесе нову добу промислового поступу. Треба повернути назад фінансові можливості приватного підприємства, а коли прийде віра в економічну незалежність, тоді буде забезпечена і громадянська свобода. І тоді усунеться небезпека диктатури.

„Ми ще не резигнуємо з боротьби за ці ідеали” — закінчує Гувер.

оборони Франції, один міністер-адвокат, знайши з довгих промов і яартійних пристрастей, почав деклямувати про партійні принципи, на яких його партія призначила до кабінету міністрів. Вейган відповів: „Гегаячі гуси могли спасти раз Капіголь (натяк на римський переказ про врятування Риму), однак вони не можуть його спасти вдруге”.

Ось тому, маршал Петен, що стояв все вище партій й понад всякі інтриги, і є символом тої Франції, що обстоює право на життя, не вагається так гостро критикувати свій наряд за гріхи й промахи минулого.

Навіть тепер, коли німецька армія проковтнула майже половину Франції, французи як слід ще не здають собі справи, що їм грозить. Газета „Фігаро”, що була видавана в осідку французького уряду, пише між іншим: „Поразка ця — це не поразка Франції, але режим, що тепер при владі”. Одна американська газета пише, що Франція ще не є свідомою тої страшної війни. В Бордо, тимчасовому осідку уряду, іде, наприклад, при столі в ресторані завзята сварка між обслугову та консулентами за це, чи їсти бараболі замість гороху. А при другому, як подає кореспондент, сидить ранений старшина, цілий в сльозах, за це, що не може далі боротися за Францію...

Партійна бюрократія була й є далі характерною для французької демократії. При цьому треба пригадати, що й польська державна машина була наслідком французької, коли іде про злі сторони. Американські кореспонденти пишуть, що міністерство пропаганди втіало з цілими архівами з Парижа, а Жан Прувост, відомий журна-

лістичний магнат, що є міністром пропаганди, передав американським журналістам, щоб писали до Америки, що „Париж буде борнитися вулиця за вулицею, будинок за будинком”. Це потверджує, яка була розбіжність думки та чину між поодинокими міністерствами, коли міністер пропаганди говорить про оборону Парижа, а міністерство війни, в тому самому часі, навіть і не думає про оборону міста.

Очевидно, що дивлячись на смертельний бій Франції, не можна не симпатизувати з французькою армією, і тим

ІСТОРИЧНИЙ ДОКУМЕНТ

Дослівний текст вступних заваг до примиря, відчитаних генералом Вільгельмом Кайтлем французькій делегації в Комп'єні 21. червня 1940 року є такий:

З розказу „фірера” (провідника) й начального команданта, маю подати до відома таке:

Покладаючись на задоволення, щоб були дані німецькій державі президентом Вилсоном і затверджені аліантськими державами, німецької збройні сили склали зброю в листопаді 1918 року.

Тим покінчилася війна, якої німецький наряд ані німецький уряд не бажали. У тій війні противник, не зважаючи на величезну перевагу, не зміг перемогти ні німецької армії, ні фльоти ні летунської сили.

Та в моменті, коли прибула німецька комісія примиря, почалося ломання святячих заповінь. Дня 18. листопада 1918 р. в оцьому самому вагоні почалися терпіння німецького народу.

Всі пониження й обдирання з чести, як і всі матеріальні терпіння, мали свій початок ось тут. Не додержані обіцянки й кривоприсяга сприяли проти народу, який після більш ніж чотиролітньої героїської боротьби мав лише одну слабкість, а це те, що повірив обіцянкам демократичних державних мужів.

Дня 3. вересня 1939 р. — двадцять п'ят літ після вибуху Світової війни — Англія й Франція знову видали війну Німеччині без ніякої підстави. Тепер запало рішення на підставі збройної сили. Франція завойована. Французький уряд просив уряд Німеччини подати до відома умовини примиря.

Цей історичний ліс в Комп'єні призначений на прийняття точок примиря тому, щоб раз на завжди оцим актом відродженої справедливості затерти спомини, що зовсім не були славою на сторінках

французької історії. Зате німецька нація відчула це як найбільше пониження за всі часи.

Після героїського спротиву, Франція стала переможеною і зломана в цілій низці кривавих боїв.

Тому Німеччина не має наміру до умовин примиря додати якинебудь признаки пониження для такого хороброго ворога.

Цілі німецьких домагань такі:

- 1.—Перешкодити віднові боротьби.
- 2.—Дати Німеччині всю можливу запоруку, потрібну для продовження війни проти Великої Британії, бо це Британія накинута війну Німеччині.
- 3.—Створити умовини для нового миру, а його підставою буде направлення лиха, заподіяного Німеччині насильством.

Бритійська імперія займає простір, що виносить біля одну четвертину земної кулі, включаючи з того арктичні околиці. Її населення перевищує одну четверту цілого населення світу.

Друга найбільша пустиня на світі знаходиться в середині Австралії.

НЕ ЗРОЗУМІЄ ДОБРЕ ТЕПЕРІШНІ ПОДІЇ В УКРАЇНІ
І В СВІТІ ТОЙ, ХТО НЕ ПРОЧИТАЄ КНИЖКИ
МИКОЛА ГОЛУБЕЦЬ
1914: РІК ГРОЗИ І НАДІЇ
Автор показує, як український народ активно й збройно вступив на арену світових подій.
ЦІНА 50 ЦЕНТІВ.
"SVOBODA"
81-83 GRAND STREET,
P. O. BOX 346,
JERSEY CITY, N. J.

Микола Голубець.

ЖОВТІ ВОДИ

Історичний роман.

(78)

А командант Кодак Гродзіцький справді розстрілявся не на жарт. Ревіли козацькі гармати, рвалися й тріскали, та з цієї стрілянини не було ні йому пожитку ні шкоди козацькому війську.

— Хай стріляє! — сказав гетьман. — Коронна партія, чого доброго, подумає, що ми спішилися з Гродзіцьким і зупинилися, дожидаючи висліду. Це вода на наш млин, пане Гродзіцький!

І справді, як сповістили найближчі язики, що наспіли до гетьмана над ранком, так теж і було. Степан Потоцький, поцівавши перші стріли з Кодак, зупинив військо й вислав розвідку. Та вона, замість до Кодак, перебігла до Хмельницького. Тут точну реляцію про військо гетьманіча зложивши, заявив готовність залишитися при гетьмані.

— Від прибутку голова не бодить — посміхнувся гетьман і відіслав коронних розвідників до пана Кривоноса. Там їм уже місце знайшли, бачного ока з перебіжчиків не спускали.

— Все воно, хоч і свої люди, та свіжина — посміхнувся пан полковник Кривонос. — Пес бреше, вітер несе! — шуткували козаки, слідкуючи за блискавками, що раз-у-раз освічували сутулий корпус козацької фортеці.

— Не скажу, старий! Сиротою тебе не залишимо в степу — шуткували друзі. — Прийдуть кіяки, то витріпають стару шубу! — докидали друзі.

— Прийдуть кіяки, то вислав розвідку. Та вона, замість до Кодак, перебігла до Хмельницького. Тут точну реляцію про військо гетьманіча зложивши, заявив готовність залишитися при гетьмані.

стріляв з пересердя, що доля посадила його оподалік від Чорного Шляху, що ним валило тепер на північ запорізьке лицарство.

Гетьман відбився від почоту й з Крисию тільки вийшов на саме чоло війська. Заткнувши булаву за пояс, поправив шось біля уздечки свого бахмата й медитував полуго-лосно:

— Найдурніший дорадник у війні, це звичка. Найнебезпечніші шляхи, це ті, що їх давно протерто. Виграти битву, це значить — заскочити противника, а заскочити можна тільки виминаючи втерті шляхи й місця освічені звичкою.

Криса мовчав, а гетьман медитував далі:

— Коронні панове на те нам той чортів Кодак збудували, аби ми на ньому першому зуби шербили. Певні того, що й піду втертим шляхом, і як мої попередники, царство їм небесне, за Кодак вачеплюся, а вони на часі зискають. Та ніколи мені з порожнім пудлом церемонитися, хай воно і з порохом і з пукавками. Ануко, пане полковнику, кличність мені осаулі.

Криса метнувся до найближчого сурмача. Сурмач затрубив паролем „під бунчук” і кільканадцять вершників прихвчало до нього. Гетьман зупинився перед ними й поклавши це шикувалися в пікво-ло, промовив приказуюче:

— Полкам, куріям і сотням приказую, щоб час походний і харчі регулювали. Не пізніше, як через чотири доби мусимо стати над Жовтими Водами. Шлях добрий, погода жа; відпочивати поскільки треба, людей не мордувати, але й не розледашувати. Щоб мені свіжі й здорові та ситі над Жовтими Водами стаяли. Розправа буде не легка; та народу, щоб не псувати, хай панове старшини над фортецями думають. Рушайте!

Осаули віддали чолом і рушили з копита. Гетьман залишився знову сам з Крисию попереду війська. Далеко перед ним герцювала татарська кіннота, гетьманського бунчука від Кодак варуючи.

Оминаючи Кодак, Хмельницький потону в військом у безмежному морі степових трав. Ні колії чумацькими ма-

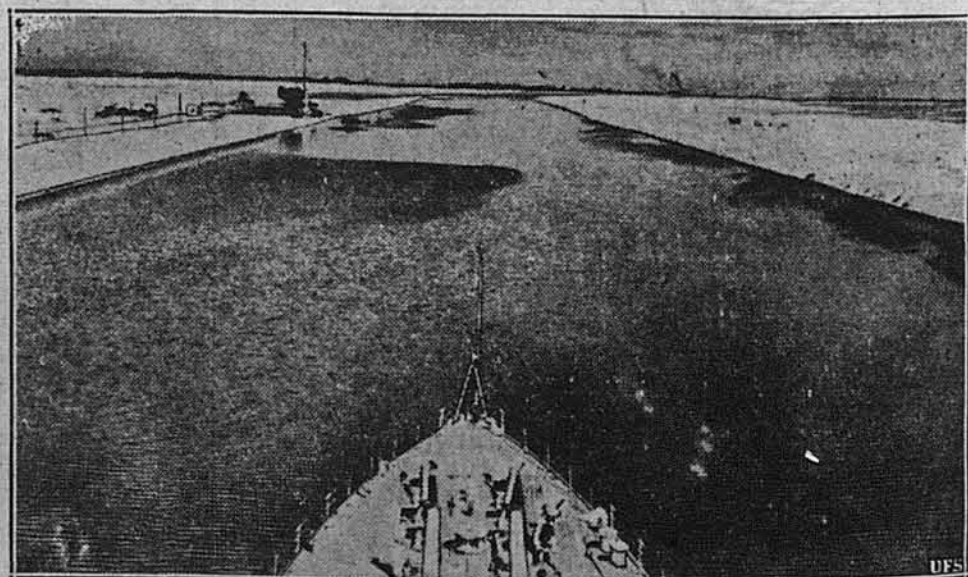
жами протертої, ні знаків якихнебудь у безкрайому степу не було. А чейже старий бувалець знав добре, скільки йому маршу випаде від одної води до другої, де зможе припочити, а де треба при-скорити ходи, аби впору стати на означеному місці. Базавдук, Саксагаль, а там уже

каламутна річка Жовта з при-токама, оце шлях, що його собі намітив гетьман. На Жовтих Водах мусить стати й скорше, аніж сюди наспіє портивники, отаборитися.

Дві річки Жовті, Жотими Водами прозвані, заки від-люються до Ігульця, жолоб-лять степ глибочезними яра-

ми — Куряча Віднога наліво й Очеретяна Балка направо. А поміж ними височина, обліта вилами Жовтих Вод з трьох боків; з четвертого від півночі, загорджена відногою Чорного Лісу.

(Дальше буде).

СУЕЗЬКИЙ КАНАЛ, важна артерія Бритійської Іперії, тепер загрожена італійсько-англійською війною.

ДЖІН ТАМ ПРОТИ КОМУНІСТИЧНОГО ПРОВІДУ СЕРЕД МОЛОДІ

НЮ ЙОРК. Бувши чемпіон в кулачних змагках, Джін Тані, зажадав отверто усунення комуністичних діячів від провладу в Американському Конгресі Молоді. Він каже, що ці провідники є підставою до створення п'ятої колоюни серед молоді. Американський Конгрес Молоді має зіхатися 3. липня в місті Лейк Дженіва в штаті Вісконсин. Велика кількість організацій, що є складовою частиною Американського Конгресу Молоді, створила комітет „Про-Америка" і запросили Тані на голову. Комітет хоче вислати своїх представників на з'їзд, щоб наглядати над ворожими заходами комуністичної п'ятої колоюни.

теперішньої війни буде коштувати Канаду більше як державна канадійська каса виплатила (згідно задовжності) на кошти попередньої світової війни до 1. квітня 1918 року.

Під теперішню хвилю канадійські військові фабрики працюють 24 години на добу, не виключаючи неділі і урядових свят. Як заявляє домініанський міністер амуніції, К. Д. Гов, 70 фабрик у Канаді виробляють стрільна, набой, запальники і гармати, не числячи військових арсеналів. Понад \$30,000,000 видається на розбудову продукції вибухових матеріалів. У Канаді має повстати найбільша в Бритійській Імперії фабрика вибухових матеріалів. Бритійські замовлення, в тім чи іншій формі, будуть фінансовані В. Британією. Однак канадійський уряд у виді одного біліона доларів має бути покритий Канадою. Буде це менше-більше виносити \$90 на кожну особу в Канаді, в першій році війни, не вчислюючи висилки жовнів і інших військових пожегравань. Часописи, що є органами консервативів і фінансових кол, без перестанку домагаються конскрипції і фінансування війни та гостро критикують федеральний ліберальний уряд, що замало робить для ведення й виграння війни. Перед вибухом теперішньої війни ті самі органи дуже завзято обороняли Чемберлейнівську політику „задоволення" Гітлера та його агресивних намірів.

ЯК ПОВІДИТИСЯ НА ВИПАДОК ВІЙНИ?

НЮ ЙОРК. Відома американська письменниця Перл С. Бок, котра родилася й прожила довгі роки в Китаю, під час революції й воєн, говорила в розмові з газетарями про те, як поводитися жінкам на випадок війни. Радить вона їм не страхати виною ні себе ні своїх дітей, а зате зайнятися чимось, що найбільше промовляє до серця.

Дітей страшисть розмовами про війну в їх привабливості.

ПРОТИ НІМЕЦЬКОЇ МУЗИКИ

В концертних залах двох торонтоських великих симфоній німецька музика є обмежена на час війни. Р. Стюарт, диригент літньої симфонії, і сер Е. Мек. Мілен, диригент зимової симфонії, заявили проти всіх новітніх німецьких композиторів, які підтримують гітлерівський режим. Оба диригенти рішилися на такий крок сепаратно, як розійшлася вістка, що канадійський військовий пам'ятник у Вімі, Франція, був збомбардований німцями. Ця постанова відноситься лише до сучасних німецьких композиторів, а не включає давніших мистців, як Баха, Бетовена, Вагнера та інших. Також заборонено артистам співати по німецьки.

У ПЕРШІЙ РОЦІ ВІЙНИ КАНАДА ВИДАСТЬ БІЛІОН ДОЛЯРІВ

У столиці Канади, Отаві, обчислили, що „канадійські" видатки на теперішню війну в першій році будуть виносити понад \$1,000,000,000. Негайно по загальних домініанських виборах обчисляли ті видатки на \$500,000,000 поза нормальними бюджетовими видатками. У доповіді травня подавали часописи, що військові видатки внісуть приблизно \$700,000,000, а тепер по успіхах Гітлера в Бельгії і північно-східній Франції та по заняттю Парижа повідомляють, що військові видатки Канади перевищать біліон доларів.

Це означає, що перший рік

БІЗНЕСОВІ ПОГОДИ

На продаж ГРОСЕРІЯ І ДЕЛІКАТЕСЕН. Великий склад, мешкання, відповідний бізнес. Продається дешево зривний бізнес. J. Tanski, 17 St. Marks Place, New York City.

ГРОСЕРІЯ-БУЧЕРІЯ

коло Нью-Йорку дешево продается. Бізнес вироблений. Тижневий оборот около \$500. Голосится до: S. KOWBASNIUK, 277 E. 10th St., New York, N. Y.

Д-Р ЮРІЯ АНДРЕЙКО

УКРАЇНСЬКИЙ ДІКАР, ХІРУРГ І АКУШЕР
321 E. 18th STREET,
between 1st and 2nd Avenues,
NEW YORK, N. Y.
Tel. GRAMERCY 5-2410.
Урядові години: рано від 10 до 12. Вечір: від 6 до 8, а в неділю рано від 10 до 12.

ЛІТО... ЦЕ ЧАС НА МОЛОЧНУ ПОЖИВУ!

Пам'ятайте на кімн. СВІН ДО СВОГО! І замовляйте молоко, маслянку, сметану й інші молочні вироби від
CLINTON DAIRY
IBAH MIKHTKA, власник
254 CLINTON AVENUE,
JERSEY CITY, N. J.
Tel.: BErgen 4-6359
Доставляємо Вам замовлення точно до хати.

ДЛЯ РОЗРИВКИ І ЗАБАВИ

212 ГАРНИХ ШТУК ДО 212 ЗАБАВИ
УКРАЇНСЬКИЙ ШТУКАР
Книжка до забави й вивчення гарних й задиляючих штук ЦІНА 30 ЦЕНТІВ
II.
НАЙКРАЩІ ЗАГАДКИ І ЗАБАВКИ
— для —
СТАРИХ І МОЛОДИХ
ЦІНА 20 ЦЕНТІВ
ЗА ОБІ 50 ЦЕНТІВ.
Замовляйте:
"СВОБОДА"
61-83 GRAND STREET,
P. O. Box 346
JERSEY CITY, N. J.

хай жие Україна! Нехай жие Свобода!"

Говорили також українські бесідники і зивали українців підтримати військові заходи Канади.

ДУМАЙТЕ ПРО ЦІНУ!

Ми не жадаємо від тих, котрі до нас приходять, щоб вони забули про ціну, або не питалися за неї; ми з власної понуки цю справу піднісемо.

Як кому на тім залежить, то може переконатися з власного досвіду, що наші ціли є якнайбільш умірковані; вони є приступні для кожної родини, без уваги на обставини.

STEPHEN J. JEWUSIAK & SON FUNERAL DIRECTORS

77 Morris St., Jersey City 34 E. 25th St., Bayonne
Phone: Bergen 4-5989 Phone: Bayonne 3-0846

ПЕРШИЙ УКРАЇНСЬКИЙ ПОГРЕБНИК НА ФІЛАДЕЛФІЮ І ОКОЛИЦІ

МИХАЙЛО НАСЕВИЧ
cor. FRANKLIN & BROWN STS.,
PHILADELPHIA, PA.
Tel. Market 1320
ОБСЛУГА В ДЕНІ І В НОЧІ

SAMUEL P. KANAI
Український ПОГРЕБНИК
Цілий похорон навить за \$150
433 State St.,
PERTH AMBOY, N.J.
Phone: P. A. 4-4646

МИРОН ЛИТВИН
УКРАЇНСЬКИЙ ПОГРЕБНИК
Без ріжнців як далеко позв. Нюарком. Вразі потреби телефонуйте до нас. Обслуга шира і чесна. Office:
383 MORRIS AVENUE,
cor. Springfield Ave.
NEWARK, N. J.
Phone: Essex 3-5347

ІВАН БУНЬКО
УКРАЇНСЬКИЙ ПОГРЕБНИК
зарядку погребам по ціні так низькій як \$150.
Обслуга найкраща.

JOHN BUNKO
Licensed Undertaker & Embalmer
437 E. 5th St., NEW YORK CITY.
Dignified funerals as low as \$150.
Telephone: GRamercy 7-7661.

ПЕТРО ЯРЕМА
УКРАЇНСЬКИЙ ПОГРЕБНИК

ЗАНІМАЄСЬ ПОХОРОНАМИ
В BRONX, BROOKLYN, NEW YORK І ОКОЛИЦЯХ
129 EAST 7th STREET,
NEW YORK, N. Y.
Tel.: Orchard 4-2568
BRANCH OFFICE & CHAPEL:
707 PROSPECT AVENUE,
(cor. E. 155 St.), BRONX, N. Y.
Tel. Melrose 5-6577

ВЯЧЕСЛАВ БУДИНОВСЬКИЙ НЕБІЖЧИК ХОДИТЬ

Історичне оповідання про (імені) шляхетськ а купецьк істрини з часів, коли історична Польща правила Україною, а турки правили надздала на неї на грабін.
ЦІНА 75 ЦЕНТІВ.
"СВОБОДА"
61-83 GRAND STREET,
P. O. Box 346
JERSEY CITY, N. J.

ВІДДІЛ АНГЛІЙСЬКИХ ЖОВНІРІВ У ФРАНЦІЇ

ТРИХІНА

Трихіна — небезпечний паразитний хробак, що перебуває в людині. У молодому вигляді цей хробак живе в свинині. Кожного хробака оточує вапняна капсула, помітна вже крізь лупу у вигляді білого зернятка.

Крізь мікроскоп трихіни мають вигляд дуже дрібних, скручених спірально круглих хробаків. Коли заражені трихінною свинину, що є в сирому стані, зіст людина, то вапняна капсула під впливом кислого шлункового соку розпнється і тварини звільняються. Визволившись з капсули, трихіни починають рости і за кілька днів стають дорослі.

За 4 дні після того, як трихіни попали до шлунку, саміці починають народжувати живі зародки.

Кожна саміця може привести від 8 до 10 тисяч живих хробаків. Хробачки трихіни пробивають стіну кишкового каналу і починають мандрувати по тілі. Остаточно вони приходять до м'язів, зупиняються, дуже виростають і вкриваються капсулою. Це буває через два або три тижні після зараження.

З часом капсула проймається вапном. У такому вигляді капсули з трихіними залишаються в м'язах людини цілі роки, але не досягають зовсім дорослого стану. Для того їх мусить зісти якась тварина. Тому, що це майже ніколи не трапляється, то трихіни остаточно тинуть у м'язах людини.

Інакше маєється справа, коли заражені трихінною м'ясом зіст людина, а, скажім, свиня. А це легко може статися, коли свині поїдають покид, коли колеться свиню. Тоді трихіна розвивається до цілковитої дорослості в кишково каналі свині і розмножується.

Народжені хробачки тоді добиваються до м'язів і вкладаються в капсули. Такі заражені трихінною свині заражують інших свиней. Зараження одних свиней від інших буває тоді, коли всі свині їдять разом з одного корита.

Отже трихіни під час свого

розвитку мусять обов'язково перебувати у двох господарях (звичайно у свині і людині), в одного у вигляді незрілої молоді форми, а в другого в дорослому стані.

При сильному зараженні трихіними у перші дні, коли трихіни пробивають стінки кишків, починається біль у животі і ін. За два тижні все тіло

починає ламати — це вислідок мандрівок трихін по м'язах. Після того, як трихіни втворюють довкола себе вапняну капсулу, недужість зникає.

Південна Африка має поклади міді такі великі, що вони можуть бути найбільші на світі.

TAKE OUR OFFER
AND SAVE UP TO \$60
ON BIG 6 CU. FT. 1940 LEONARD

WHY TAKE LESS
THAN A 6 CU. FT. LEONARD!
WHY PAY MORE
THAN LEONARD'S NEW LOW PRICES

HERE'S your chance to own a big, new Leonard Electric refrigerator at a price that saves you up to \$60 compared with last year's prices. No—not a "Clearance" model, but a brand-new Leonard with all those 1940 features on the left! They're BIG—6 and 8 cu. ft.—and economical! New silent Glacier sealed unit runs so thriffully it saves many dollars on "light" bills. Nine big models to choose from. Many new Hi-Humid food-freshener models, too! See them today!

LEONARD ELECTRIC

1940 LEONARD GIVES YOU ALL THIS
• Fine Porcelain cabinet finish. • Porcelain-enameled cabinet lining. • Full 6 1/2 cubic-foot size. • 11 1/2 square feet of roomy shelving. • 64 big ice cubes—9 lbs. • Embossed Freezer Door. • Silent Glacier sealed unit—requires no oiling. • Automatic light. • Lock-Latch Door Handle. • 8 Year Protection Plan.

Повищий рефриджирейтор вартує \$174.75. У Сурмі його дістанете за \$114.75 за готівку або по \$5 місячно. Рефриджирейтор 4-стоповий \$74.50.

Коли маєте замір купити Рефриджирейтор, вступіть, напишіть або телефонуйте до Сурми: GRAMERCY 7-0729.

Склад отворений кожного дня до години 10. вечором, в неділі ЗАЧИНЕНО ЧЕРЕЗ ЛІТО

Слухайте Української Радіо Програми СУРМИ від години 4. до 4:30 кожної суботи зі стації W.B.N.X., 1500 Kc.

SURMA

325 East 14th Street New York, N. Y.
(Between 1st and 2nd Avenues)

ТАРЗАН, ч. 36. Загадочний крик.

AS HE FELT THE SIGHTLESS TARZAN DROVE HIS KNIFE, IT SCRAPED MARIKA'S ARM. "DON'T, IT IS I!" SHE BREATHED.

BEFORE THE APE-MAN COULD RISE, TWO OF MARIKA'S WARRIORS SIEZED HIM. "TO MY CABIN," SHE PANTED.

RESISTANCE NOW WAS FUTILE. TARZAN LET HIMSELF BE HURRIED THROUGH A DOOR, RUSHING DOWN A COMPANIONWAY...

THE FUGITIVES HALTED SUDDENLY, STARTLED AND TERRIFIED BY A WILD, UNEARTHLY SCREAM!

Падаючи, сліпий Тарзан добув ножа і махнув ним у повітрі. По дорозі він зачепив рамя Маріки. „Не роби цього, це я!", заговорила вона.

Та заки Тарзан зміг піднятися двох людей Маріки схопило його. „До моєї кабіни з ним", приказала вона.

Опір тепер не придавався на ніщо. Тарзан дозволив себе поспішно витягнути крізь двері.

Поспішаючи від сходами, втікачі нагло зупинилися, налякавшись до краю якогось дикого, неземного крику.